

7. Кодекс України Про надра від 27 липня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України – 1994. – № 36. – Ст. 340.

8. Старилов Ю.Н. Курс общего административного права : в 3 т. / Ю.Н. Старилов – М. : Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА – ИНФРА М), 2002. – Т. 1 : История. Наука. Предмет. Нормы. Субъекты. – 253 с.

9. Указ Президента України «Про Положення про Державну службу геології та надр України» від 06.04.2011 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/391/2011>.

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України» від 13.12.2015 р. № 1174 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/1174-2015-%D0%BF>

11. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України від 03.10.2003 р. № 40. – 2003. – Ст. 356. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

УДК 341.1

МАРУСЯК Л.О.

АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ УКРАЇНИ ТА РФ ЩОДО ЯКОСТІ Й БЕЗПЕКИ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОСЛУГ ДО ПРАВА ЄС

Стаття присвячена дослідженню стану адаптації національних стандартів України та РФ щодо якості й безпеки продукції та послуг до права ЄС. Проведено аналіз чинного українського та російського екологічного законодавства. Автор аналізує адаптацію національних стандартів України та РФ щодо якості й безпеки продукції та послуг до права ЄС і окреслює перспективи розвитку адаптації.

Ключові слова: національні стандарти, безпека продукції, українське законодавство, російське законодавство, право ЄС.

Статья посвящена исследованию состояния адаптации национальных стандартов Украины и РФ относительно качества и безопасности продукции и услуг к праву ЕС. Проведен анализ действующего украинского и российского экологического законодательства. Автор анализирует адаптацию национальных стандартов Украины и РФ относительно качества и безопасности продукции и услуг к праву ЕС и определяет перспективы развития адаптации.

Ключевые слова: национальные стандарты, безопасность, украинское законодательство, российское законодательство, право ЕС.

The article investigates the state of adaptation of national standards of Ukraine and the Russian Federation on the quality and safety of products and services to EU law. The analysis of the current Ukrainian and Russian environmental legislation. The author analyzes the adaptation of national standards of Ukraine and the Russian Federation on the quality and safety of products and services to EU law and outlines the prospects of adaptation.

Key words: national standards, safety, Ukrainian legislation, Russian legislation with EU law.

Постановка проблеми. З кожним роком у світі зростає попит споживачів на безпечні та високоякісні продукти харчування з тривалим періодом зберігання, водночас особлива увага споживачів приділяється безпеці продукції.

Із цієї причини, законодавці всіх країн намагаються вдосконалювати свої нормативні бази з приводу безпеки та якості продукції, а питання адаптації відповідних нормативних актів України та Росії до європейських, у рамках зближення норм і стандартів, набуває особливої пріоритетності.

© МАРУСЯК Л.О. – аспірант кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права (Ужгородський національний університет)

Європейське законодавство в галузі забезпечення якості й безпеки продукції є одним з найбільш досконалих у світі. Важливою складовою політики Європейського Союзу є забезпечення високих стандартів безпеки харчової продукції на всій території інтеграційного об'єднання.

Стан дослідження. Питання якості продуктів харчування та послуг у своїх наукових працях підіймали Маренич М.М., Аранчій С.В., Марюха Н.С., Дубініна А.А., Белінська С., Павлов В.І., Клименко С.М. тощо. Думки даних учених не тільки розвинули, але й суттєво оновили традиційні наукові уявлення в цій галузі. Незважаючи на достатність наукових розробок стосовно даного питання, питанням адаптації національних стандартів України та РФ щодо якості й безпеки продукції та послуг до права ЄС приділялося значно менше уваги. Саме тому, метою статті є дослідження стану адаптації національних стандартів України та РФ щодо якості й безпеки продукції та послуг до права ЄС.

Виклад основного матеріалу. Елементами європейської харчової політики є: відстеження продукції протягом усіх харчових ланцюгів (traceability «from farm to table») [1; 2, р. 215]; високий рівень наукових гарантій і партнерства (Scientific Cooperation) [3, р. 63, 91]; просування нових харчових розробок; докладні правила санкціонування нових продуктів і компонентів їжі (novel foods) [4, р. 323; 5, р. 75]; створення високоефективної системи реагування (Rapid Alert Systems and emergency measures) [6, р. 215; 7, р. 30–31]; застосування принципу обережності; контроль; використання можливості відкликання продукції; забезпечення добробуту тварин; стале сільське господарство; нормування контамінантів (встановлення «max levels») і залишкових кількостей небезпечних речовин у харчових продуктах і сировині (maximum residue limits – MRLs) [8, р. 145].

Українське законодавство щодо якості й безпеки продукції складається з низки законодавчих актів, що прямо чи побічно стосуються цього питання («Про безпечність та якість харчових продуктів» 1997 р., «Про дитяче харчування», «Про ветеринарну медицину», «Про питну воду та питне водопостачання», «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів», «Про карантин рослин»), та підзаконних нормативно-правових актів, що були прийняті з метою конкретизації окремих питань державного регулювання в цій галузі (зокрема, Накази МОЗ N 548 від 19 липня 2012 р., № 368 від 13 травня 2013 р., № 694 від 06 серпня 2013 р., № 695 від 06 серпня 2013 р., № 696 від 06 серпня 2013 р., Наказ Мінагрополітики України № 590 від 01 жовтня 2012 р.).

Проте, аналізуючи чинне законодавство з безпеки та якості продуктів можна дійти висновку, що воно не в повній мірі відповідає праву ЄС. Так наприклад, ст. 1 Закону України «Про безпечність і якість харчових продуктів» визначає, що допоміжні засоби й матеріали для виробництва та обігу – матеріали або речовини, включаючи обладнання та інвентар, одиниці упаковки (контейнери), що контактують із харчовими продуктами й таким чином можуть впливати на їх безпечність. У свою чергу, непридатним (едалтерованим) харчовим продуктом, за Законом, є харчовий продукт, що, зокрема: містить отруйну або шкідливу речовину, яка робить його небезпечним для здоров'я людини; містить додані отруйні або шкідливі речовини; знаходиться в контейнері чи упаковці, що частково або повністю складається з отруйних чи шкідливих речовин (речовини), яка може зробити харчовий продукт небезпечним для здоров'я людини. Водночас одиницею упаковки (контейнером) є будь-яка упаковка, включаючи обгортку, незалежно від матеріалу та форми, яка частково або повністю покриває харчовий продукт, для його постачання як окремої одиниці (контейнер може містити кілька упаковок). Однак, Закон не містить таких понять, як: «матеріали та предмети, що активно контактують із продукцією», тобто матеріали й вироби, які призначені для продовження терміну зберігання, захисту чи покращення якості упакованого продукту; «контактуючі з харчовими продуктами матеріали та вироби, що мають спеціальні функції», тобто матеріали й вироби, що мають здатність відстежувати якість упакованої їжі чи стан навколишнього середовища. На цій підставі можна стверджувати, що Закон не в повній мірі адаптований до Регламенту № 1935/2004, головним чином, його ст. 2. Водночас Закон, встановлюючи заборону використання допоміжних засобів і матеріалів для виробництва та обігу, що не дозволені для прямого контакту з харчовими продуктами, а також використання допоміжних засобів і матеріалів для виробництва та обігу, які за своєю природою та складом можуть передавати забруднюючі речовини харчовим продуктам, не встановлює додатково ті заборони, що передбачаються Регламентом № 1935/2004, а саме: процес виготовлення матеріалів і виробів, що призначені для безпосереднього контакту з харчовими продуктами, повинен відбуватись у відповідності до встановлених стандартів виробничої практики, щоб при використанні їх складові елементи не потрапляли до харчового продукту в кількості, яка може: бути шкідливою для здоров'я людини; спричинити недовідповідні зміни у складі продукту харчування; погіршити його органолептичні якості [9, с. 127–128].

Також варто звернути увагу на те, що в ч. 1 ст. 38 зазначеного Закону не передбачена така обов'язкова вимога, як зазначення місця походження продукту (користуючись таким становищем, виробники часто вводять в оману споживачів, приміром, зазначаючи на етикетці макаронних виробів напис «Італійські» та не позначаючи адреси потужності виробництва в Україні, виробник створює ілюзію, що зазначений продукт вироблено в Італії; подібна недобросовісна практика може використовуватись шляхом написання інших написів, зокрема «Європейський продукт», «European quality»,

«Європейські традиції» тощо), а також додавання до продукту інструкції із застосування, якщо без такої споживач не зможе використати продукт, що суперечить низці норм Директиви № 2000/13/ЄС.

Потрібно також звернути увагу на той факт, що в галузі якості та безпеки продуктів харчування в нашій державі діють державні стандарти (ДСТУ), ряд яких, у певній мірі, був адаптованим до європейських стандартів. Так, наприклад, Державний стандарт України 3662-97 «Молоко коров'яче незбиране. Вимоги при закупівлі» [10] 2002 р. щодо якості коров'ячого молока є повністю наближеним до вимог, що містяться в Директиві № 92/46 від 16 липня 1992 р., однак ставить перед виробниками більш суворі вимоги, головним чином, рівно у два рази перевищує норму щодо кількості соматичних клітин і у тридцять разів – щодо загального бактеріального обсіменіння. Тим часом у нашій державі ще існують радянські стандарти, які, певна річ, не враховують європейських норм і стандартів. Зокрема це стосується ГОСТ 7009-88 «Джеми. Загальні технічні умови» [11] та ГОСТ 7061-88 «Варення. Загальні технічні умови» [12].

Що стосується Росії, то основним нормативно-правовим актом, який регламентує норми якості та безпеки продукції в державі, є Федеральний закон РФ «Про якість і безпечність харчових продуктів» № 29-ФЗ від 02 січня 2000 р. [13] (далі – ФЗ РФ № 29-ФЗ 2000 р.), а супутніми законодавчими актами є Закони: «Про санітарно-епідеміологічне благополуччя населення» № 52-ФЗ [14], «Про технічне регулювання» № 184-ФЗ [15], «Про ветеринарію» № 4979-1 [16], «Про захист прав споживачів» № 2300-1 [17].

Аналізуючи російський Закон «Про якість і безпечність харчових продуктів» на предмет відповідності праву ЄС, ураховуючи актуальні зміни, що були внесені до цього Закону можна дійти висновку, що у ряді концептуальних питань він суперечить відповідним європейським нормам. За такої умови більшість невідповідних європейському праву положень цього закону є аналогічними неадаптованим і суперечним із правом ЄС українським нормам.

Складно уявити, що незабаром у РФ може бути створена система відстеження продукції протягом усіх харчових ланцюгів в європейському сенсі, оскільки позначена вище концепція не передбачає реформування проблеми врегулювання дослідів над тваринами, що є важливим ланцюгом у створенні багатьох видів продукції. Так принципово розбіжністю російського законодавства з європейськими стандартами у цьому питанні є, зокрема, те, що в Росії не заборонено здійснювати ряд дослідів і випробувань над тваринами (зокрема застосовується тест Драйза, що визнається неетичним у силу своєї надмірної жорстокості). До 2003 р. досліді над тваринами здійснювались на підставі Наказу Міністерства охорони здоров'я СРСР «Про заходи щодо подальшого вдосконалення організаційних форм роботи з використанням експериментальних тварин» № 755 від 12 серпня 1977 р. [18] і були замінені на Правила лабораторної практики в Російській федерації [19], що, як і радянські правила, суперечать правилам і стандартам Європейської конвенції із захисту хребетних тварин, що використовуються в експериментальних та інших наукових цілях від 18 березня 1986 р.

Висновки. Отже, аналізуючи російське законодавство на предмет відповідності праву ЄС, ураховуючи актуальні зміни, що були внесені стосовно даного питання, можна дійти висновку, що в ряді концептуальних питань він суперечить відповідним європейським нормам. В українському законодавстві також є багато невідповідностей, однак воно є більш адаптованим до права ЄС.

Список використаних джерел:

1. Managing Food Safety Practices from Farm to Table: Workshop Summary. / L. Pray, A. Yaktine – Washington, D.C.: National Academies Press, 2009 – 116 p.
2. Bergkamp L. European Community Law for the New Economy / L. Bergkamp. – New York: Intersentia NV, 2003. – 769 p.
3. EU Food Law: A Practical Guide. / Ed. K. Goodburn. – Cambridge: Woodhead Publishing Limited, 2001. – 256 p.
4. Schmidl M.K., Labuza T.P. Essentials Of Functional Foods. / M.K. Schmidl, T.P. Labuza. – Gaithersburg: Springer Science & Business Media, 2000. – 395 p.
5. Probiotic Dairy Products. / Edit. A.Y. Tamime. – Oxford: Blackwell Publishing Ltd., 2008 – 256 p.
6. Jack B. Agriculture and EU Environmental Law. / B. Jack. – Farnham: Ashgate Publishing, Ltd., 2013. – 300 p.
7. Holland D., Pope H. EU Food Law and Policy. / Holland D., Pope H. – The Hague: Kluwer Law International, 2004. – 228 p.
8. Berruga M.I., Beltrán M.C., Novés B., Molina A., Molina M.P. Effect of penicillins on the acidification of yogurt made from ewe's milk during the storage. / M.I. Berruga, M.C. Beltrán, B. Novés, A. Molina, and M.P. Molina. // Science and Technology Against Microbial Pathogens: Research, Development and Evaluation, Proceedings of the International Conference on Antimicrobial Research (ICAR2010), Valladolid, Spain 3-5 November 2010. – P. 145-149.
9. Гребенюк М. Регулювання продовольчої безпеки у законодавстві Європейського Союзу та України / [М. Гребенюк та ін.] – К., 2012. – 301 с.

10. Молоко коров'яче незбиране. Вимоги при закупівлі: Державний стандарт України 3662-97 від 05.12.1997 р. – К., 1997. – 9 с.
11. Джемь. Общие технические условия : Государственный стандарт союза ССР 7009-88 ; введен в действие 01.01.1989 – М., 1988. – 11 с.
12. Варенье. Общие технические условия Государственный стандарт союза ССР 7061-88 ; введен в действие 01.07.1989 – М., 1988. – 12 с.
13. О качестве и безопасности пищевых продуктов : Федеральный закон РФ № 29-ФЗ от 02 января 2000 г. // Собрание законодательства Российской Федерации. – 2000. – № 2. – Ст. 150.
14. О санитарно-эпидемиологическом благополучии населения : Федеральный закон РФ от 30.03.1999 г. № 52-ФЗ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&prevDoc=102140712&backlink=1&nd=102058898>
15. О техническом регулировании : Федеральный закон РФ от 27.12.2002 г. № 184-ФЗ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102079587>
16. О ветеринарии : Федеральный закон РФ от 14.05.1993 г. № 4979-1 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakonbase.ru/zakony/4979-1-ot-1993-05-14-o-veterinariii>
17. О защите прав потребителей : Федеральный закон РФ от 07.02.1992 г. № 2300-1 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_305/
18. О мерах по дальнейшему совершенствованию организационных форм работы с использованием экспериментальных животных : Приказ Министерства Здравоохранения СССР от 12 августа 1977 г. № 755 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://bestpravo.ru/fed1991/data03/tex15487.htm>
19. Правила лабораторной практики в Российской Федерации, утвержденные приказом Министерства Здравоохранения Российской Федерации от 19 июня 2003 г. № 267 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.msu.ru/bioetika/doc/267.doc>

УДК 342.5

ОСТРОВСКИЙ С.О.

ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ ТА ВИДИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ

У даній науковій статті досліджено структуру військових формувань. Особливу увагу приділено розкриттю питання структури та завданням Національної гвардії України. Здійснено історіографію становлення Національної гвардії України за роки незалежності України.

Ключові слова: правоохоронні органи, правоохоронна функція, функція, функція правоохоронних органів, держава.

В данной научной статье исследована структура военных формирований. Особое внимание уделено раскрытию вопросы структуры и задачам Национальной гвардии Украины. Осуществлено историографию становления Национальной гвардии Украины за годы независимости Украины.

Ключевые слова: правоохранительные органы, правоохранительная функция, функция, функция правоохранительных органов, государство.

In this scientific article the structure of military units. Particular attention is paid to the disclosure of the issue of the structure and objective of the National Guard of Ukraine. Done historiography formation of the National Guard of Ukraine's independence Ukraine.

Key words: police, law enforcement function, function, function of law enforcement, state.

Постановка проблеми. Система правоохоронних органів не має традиційної організаційної побудови, як, наприклад, система органів виконавчої влади, а являє собою цілісну сукупність, системоутворюючим чинником якої є не структурний (організаційний), а функціональний критерій – без-

© ОСТРОВСКИЙ С.О. – здобувач кафедри адміністративного права і процесу (Національна академія внутрішніх справ)